- встановлення меж, сучасних критеріїв утворення і зміни адміністративно-територіальних одиниць;
- спрощення системи та оптимізація класифікації адміністративно-територіальних одиниць.

Чубенко В.П.
курсант 3 курсу ФПФВВ
ННІПФПМГБВВ НАВС
Науковий керівник: Форостяний А.В.
кандидат юридичних наук, викладач
кафедри кримінального процесу НАВС

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ ІМУНІТЕТИ

Імунітет в кримінальному судочинстві можна визначити як функціональний правовий інститут, виключні норми якого передбачають звільнення певних суб'єктів від процесуальних обов'язків та особливий порядок притягнення до кримінальної відповідальності і застосування заходів процесуального примусу.

Термін «імунітет» розкривається за допомогою таких близьких до нього за значенням синонімів, як особливі права, привілеї, пільги, переваги.

Проаналізувавши їх сутність можна виділити ряд ознак, які є однаково характерними для всіх цих категорій:

1) за допомогою них створюється спеціальний правовий режим, який покращує становище відповідних суб'єктів, розширюючи можливості для задоволення тих чи інших інтересів;

2) коло суб'єктів, на яких поширюється спеціальний правовий режим повинен бути чітко визначений в законодавчих актах як на міжнародному, так і на державному рівнях;

3) зазначені категорії повинні бути так званими правостимулюючими засобами;

4) правостимулюючі засоби повинні мати позитивну правову мотивацію і спонукати до конкретно визначеної поведінки;

5) дані засоби є гарантією нормальної діяльності, сприяють здійсненню певними категоріями осіб тих чи інших обов'язків (чітко визначених у законі);

6) виступають своєрідними правомірними винятками із загальних правил, так званими відхиленнями від єдиних, типових правил нормативного регулювання, які встановлені компетентними органами у спеціальних нормах;

7) в жодному разі не порушують принцип рівності громадян перед законом і судом;

8) зазначені інститути представляють собою певний метод розмежування юридичного статусу суб'єктів, на які вони поширюються.

Окремі винятки з принципу рівності громадян перед законом і судом можуть існувати, але лише за дотримання певних умов. По-перше, встановлення такого винятку не повинно носити характер дискримінації (наприклад, не повинно обмежувати права потерпілих від злочину). По-друге, такі винятки мають бути передбачені нормами Конституції України. По-третє, вони не повинні перешкоджати встановленню істини у кримінальному провадженні.

Необхідним є внесення змін і доповнень до ч. 3 ст. 80 Конституції України, бо на нашу думку, норма про надання згоди Верховної Ради України на притягнення народного депутата України до кримінальної відповідальності повинна бути виключена, Верховна Рада України повинна надавати згоду лише на затримання і арешт народного депутата. Обґрунтованим є введення правила про можливість затримання народного депутата на місці вчинення злочину на строк до 72 годин з обов'язковим повідомленням про це Голову Верховної Ради України.

Статтю 480 Кримінального процесуального кодексу доцільно буде доповнити і внести до переліку осіб щодо яких здійснюється особливий порядок провадження Президента України, так як таке провадження недостатньо регламентується нормативно-правовими актами України.

При формулюванні правил про міжнародно-правові імунітети доречно було б відмовитися від використання терміну «дипломатичний імунітет» для означення ним консульських імунітетів та імунітетів міжнародних організацій і їх представників, офіційних представників іноземних держав.

Кримінальний процесуальний кодекс слід доповнити відповідною нормою, яка б передбачала, що у разі, якщо свідок є малолітнім і внаслідок цього не усвідомлює достатньою мірою значення права на імунітет, він може бути допитаний лише з дозволу його законного представника.

Галузеве законодавство щодо статусу окремих категорій громадян потребує змін, сутність яких, на нашу думку, полягає у вилученні з них приписів про надання громадянам будь-яких прав, гарантій чи звільнення їх від обов'язків в сфері кримінально-процесуального регулювання.

У зв'язку з прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України є актуальними дослідження у сфері вдосконалення нормативного закріплення в галузевому законодавстві конституційних норм про права і свободи людини і громадянина, адекватного відображення цілого ряду міжнародно-правових норм, які є обов'язковими в нашій державі, вдосконалення статусу недоторканності окремих категорій громадян України, виявлення та усунення суперечностей між різними нормативно-правовими актами, що стосуються кримінального процесу тощо. Проблема імунітету в кримінальному судочинстві потребує дослідження в усіх названих аспектах.